

Gender je sociální konstrukt, který vyjadřuje, že vlastnosti a chování spojované s obrazem muže a ženy jsou formovány kulturou a společností. Na rozdíl od pohlaví, které je univerzální kategorií a nemění se podle času či místa, působení gender ukazuje, že určení rolí, chování a norem vztahujících se k ženám a mužům je v různých společnostech, v různých obdobích či různých sociálních skupinách rozdílné.

Archeologie je kulturně a historicky podmíněná vědecká disciplína, na svou kulturní podstatu však často zapomíná, neboť reflexe kulturně-sociálních struktur zaniklých populací je komplikovaná a její výsledek bývá navíc často nejistý, a postrádající zpětné vazby. Archeologii nelze, stejně jako ostatní humanitní vědy, jejichž je součástí, považovat za zcela objektivní vědu. Protože však ze své podstaty, tedy zkoumáním života zaniklých populací, o objektivní výsledky a poznatky usiluje, je nezbytně nutné, aby se koncentrovala na materiální kulturu (její projevy a ukotvení v sociálních strukturách), která jediná je schopna podložit výsledky zprostředkovat. Pokud však není materiální kultura zasazena do kulturního a sociálního kontextu, stává se mrtvým pramenem s téměř nulovou výpovědní hodnotou. Právě díky novým postupům, teoriím a metodám, které se zejména během posledního půl století objevily, má archeologie šanci, že její snahy budou čím dál tím častěji odměňovány výsledky v podobě interdisciplinárně podložených vědeckých zjištění.

Kontext je jakýmsi archeologickým zaklínadlem, ale je i klíčovým prvkem, který ve své práci využívá genderová archeologie. Zatímco kontext je jednotícím prvkem snad všech archeologických metod a přístupů, gender, jako proměnlivý, ale všudypřítomný sociální konstrukt, je pojátkem zdánlivě různorodých témat, kterými se tato práce zabývá. Právě kontext materiální kultury je hlavním determinantem při pokusech o rekonstrukci významu artefaktů i sociálních struktur zaniklých společností. Bez kontextuálního ukotvení nemůže být žádný interpretační pokus objektivní a bez zohlednění genderového rozměru nebude žádný pokus o sociální rekonstrukci kompletní.